

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS]

УДК 811.134.2'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 25.01.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 31.01.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 87 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.47.10>

ОБРАЗНИЙ КОМПОНЕНТ КОНЦЕПТУ «MISTOL» В АРГЕНТИНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ

Ірина Анатоліївна Ломакіна (м. Київ, Україна)

lomakinairi@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов

Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка

(Міністерство оборони України)

04119, м. Київ, вул. Мельникова, 81

Концепт mistol в аргентинському фольклорі впливає на спосіб, яким сприймається навколишній світ і також сприяє взаємодії з навколишнім світом. В статті з'ясовується роль образного компоненту концепту mistol у формуванні мовної картини світу аргентинців через фольклор, вивчається, за допомогою яких інтерпретацій відбувається цей вплив, досліджено, як мова і концепт mistol взаємодіють і взаємопов'язані.

У когнітивному просторі кожної країни є рослини – символи. Вони символізують красу, слугують оберегами в негараздах, захищають, дають здоров'я, сили і натхнення, тішать у розлуці. Концепт mistol посідає чільне місце в аргентинській когнітивно-мовній картині світу, бо він є універсальною національною і духовною когнітивною одиницею.

Основні когнітивні образи в структурі концепту mistol – це «кохання» та «любов до батьківщини». Образ «кохання» в аргентинському фольклорі тісно пов'язаний з запахом квітів цього дерева і солодким смаком його плодів. Образ концепту охоплює широке інформаційне поле: «щастя», «солодке кохання», «солодка дівчина», «солодкі вуста коханої». На таку глибинну концептуалізацію mistol на аргентинському фольклорному ґрунті вказують чисельні порівняння цієї рослини з коханою дівчиною: з її устами, очами, голосом. Тобто концепту mistol притаманні

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Figurative Component of the "Mistol" Concept in Argentine Folklore (in Ukrainian) [Obraznyi komponent kontseptu "mistol" v arhyentyns'komu folklori]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

антропоморфні риси. Образ концепту *mistol* має стійкий символічний відповідник: асоціативно з людиною говоримо про красу, доброту, молодість.

Також інформаційне поле *mistol* втілює значення «мій дім», «моя місцевість, де ростуть ці дерева». Часто концепт *mistol* замінює назву місцевості на півночі Аргентини метафорично вказуючи на неї. Це дерево, що росте біля батьківської хати, стійко пов'язане із спогадами дитинства. Тому *mistol* викликає когнітивні образи «захист», «оберег», «надія». У чисельних творах йдеться про те, що це дерево є ознакою рідної землі і прикрашає її. З картиною світу багатьох інших мов співпадає сприйняття «зустрічатися під деревом», «танцювати під деревом», «відпочивати під деревом», «насолоджуватися тінню в спеку». В цьому значенні *mistol* викликає образи щастя, радості, задоволення, внутрішнього тепла, солодкого життя.

Ключові слова: концепт, образний компонент, когнітивний образ, когнітивний простір, мовна картина світу, символи кохання і батьківщини, аргентинський фольклор.

FIGURATIVE COMPONENT OF THE “MISTOL” CONCEPT IN ARGENTINE FOLKLORE

Irina A. Lomakina (Kyiv, Ukraine)

lomakinairi@gmail.com

PhD (Philology), associate professor Department of Foreign Languages

Evgeniy Bereznyak Military-Diplomatic Academy

(Ministry of Defence of Ukraine)

81 Melnikova str., Kyiv, Ukraine, 04119

The concept of *mistol* in Argentine folklore affects the way in which the surrounding world is perceived and also facilitates interaction with this surrounding world. The article clarifies the role of the figurative component of the concept of *mistol* in the formation of the linguistic picture of the world of Argentines through folklore, studies the interpretations through which this influence takes place, investigates how language and the concept of *mistol* interact and are interconnected.

In the cognitive space of every country there are plants which are symbols. They symbolize beauty, serve as talismans in times of trouble, protect and give health, strength and inspiration, comfort during being in other lands. The *mistol* concept occupies a prominent place in the Argentine cognitive-linguistic picture of the world, because it is a universal national and spiritual cognitive unit.

The main cognitive images in the structure of the *mistol* concept are “love” and “love for the homeland”. The image of “love” in Argentine folklore is closely connected with the smell of the flowers of this tree and the sweet taste of its fruits. The image of the concept covers a wide information field: “happiness”, “sweet love”, “sweet girl”, “sweet lips of the beloved”. Such a deep conceptualization of *mistol* on the Argentine folklore ground is

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Образний компонент концепту «*mistol*» в аргентинському фольклорі (Українською) [Obraznyi komponent kontseptu "mistol" v arhyentyns'komu folklori]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

indicated by numerous comparisons of this plant with a beloved girl: with her lips, eyes, voice. So the concept of mistol has its anthropomorphic features. The concept of mistol has its stable symbolic part: associatively with a person we talk about beauty, kindness and youth.

Also, the information field of mistol embodies the meaning of “my home”, “my area where these trees grow”. Often the concept mistol replaces the name of a locality in northern Argentina, metaphorically pointing to it. This tree, growing near the parental house, is firmly connected with childhood memories. Therefore, mistol evokes cognitive images of “protection”, “amulet”, “hope”. In the numerous folklore examples this tree is mentioned as a sign of this land and expresses adoring of homeland. The perception of “meeting under a tree”, “dancing under a tree”, “resting under a tree” and “enjoying the shade” coincides with the worldview of many other languages. In this meaning, mistol evokes images of happiness, joy, satisfaction, inner warmth, and a sweet life.

Key words: *concept, figurative component, cognitive image, cognitive space, language picture of the world, symbols of the love and homeland, Argentine folklore.*

Когнітивна лінгвістика вивчає, як мовні компоненти, такі як слова, фрази та синтаксис, пов'язані з когнітивними процесами, такими як сприйняття, мислення, пам'ять і концептуалізація. Наразі **актуальним** є вивчення концептів у когнітивній лінгвістиці. Концепт – це ключова ідея, яка виражає спосіб, яким мова відображає та структурує наше розуміння світу.

Отже, концепти в когнітивній лінгвістиці визначаються як ментальні структури, які відображають наше розуміння реальності. Вони можуть бути абстрактними (наприклад, концепт “простір”) або конкретними (наприклад, концепт “верба”). Вивчення концептів допомагає розуміти, як мова впливає на спосіб, яким ми сприймаємо навколишній світ і взаємодіємо з ним. **Наукова новизна** дослідження полягає в з'ясуванні ролі образного компоненту концепту *mistol* у формуванні мовної картини світу аргентинців через фольклор.

Концепти визначають, як люди сприймають світ, і впливають на те, як вони висловлюють свої думки та ідеї мовою. Мова створює можливість виразити і передати наші концепти, і в той же час мовна структура може впливати на формування і розвиток концептів в нашому розумінні світу.

Метою дослідження є визначення, як саме образний компонент концепту *mistol* впливає на розуміння світу носіями мови, і зокрема, за допомогою яких інтерпретацій відбувається цей вплив. З іншого боку: як образний компонент концепту впливає на його використання в піснях, поезії, тощо. **Об'єктом**

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Figurative Component of the "Mistol" Concept in Argentine Folklore (in Ukrainian) [Образний компонент концепту "mistol" в аргентинському фольклорі]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

дослідження обрано концепт *mistol*, тому що він посідає чільне місце в аргентинській когнітивно-мовній картині світу, бо він є універсальною національною і духовною когнітивною одиницею. **Предметом** дослідження є когнітивна забарвленість, яку надає дискурсу вживання концепту *mistol*, виходячи з його характеристик, а також природа генерування нових значень під час формування мовної картини світу.

Будь-який концепт містить у собі базові компоненти, а саме образ, інформаційний зміст та інтерпретаційне поле, яке, в свою чергу поділяється на кілька зон: енциклопедична, утилітарна, регулятивна, соціально-культура пареміологічна та інші [1, 61].

Лінгвокультурна цінність концепту – знання, образи й асоціації, що нашаровуються на поняття через знаковий код мови і є суто внутрішніми в кожної мовленнєвої особистості. Концепт входить в оцінний кодекс тієї чи іншої лінгвістичної культури на відміну від поняття, яке стає лише тоді концептом, коли воно валоризується [2].

У когнітивному просторі кожної країни є рослини – символи. Вони символізують красу, слугують оберегами в негараздах, захищають, дають здоров'я, сили і натхнення, тішать у розлуці. Тобто не мають для носіїв мови суто семантичного компоненту «рослина – те, що росте». Такими для України є калина, верба, дуб, тополя, барвінок, чорнобривці. В аргентинській народній творчості часто зустрічаємо такі рослини, як *algarrobo*, *tuna*, *mistol*, *tala*, *chalchal*.

Mistol – це дерево, згадку про яке ми можемо зустріти майже в усіх фольклорних творах. Росте воно повільно, потребує багато сонця. Досягає від 5 до 10 метрів заввишки, з витонченими овальними листочками і колючками. В Україні це дерево не росте, в Аргентині росте на півночі і в центрі. Його жовті квіти мають яскравий аромат. Плоди м'ясисті, солодкі, округлі, мають 1,2-1,5 см в діаметрі і з'являються в грудні і в січні, активно використовуються місцевим населенням у приготуванні їжі, зокрема солодкого сиропу, алкогольних напоїв, десертів, соусів, сухофруктів. Крім того плоди є чудовим антидотом при укусах змій та отруйних комах. Деревина використовується для виробництва фарб і меблів [3].

В аргентинському фольклорі когнітивним образом в структурі концепту *mistol*, тісно пов'язаним з запахом його квітів і солодким смаком його плодів, є кохання. Коли чоловік закохується, він порівнює кохану жінку з квіткою *mistol*:

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Образний компонент концепту «*mistol*» в аргентинському фольклорі (Українською) [Obraznyi komponent kontseptu "mistol" v arhyentyns'komu folklori]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

Ayer te encontré en el camino viniendo de un sueño, gustito a mistol

Agüita de lluvia en los ojos El Cristo del monte te vio

Cruzar la sombra de la luna

Querida en el alma con vientos y sol «Gustito a Mistol» [4].

Amores y mistoles siempre son mi tentación.

Amor por sus peligros mistoles por su dulzor

Juntando mistol te encontré pallana de amor de los dos

por eso es que tengo tal vez un mistol por corazón «Juntando Mistol» [5].

Образ концепту *mistol* охоплює інформаційне поле «кохання», «щастя», саме завдяки солодкому смаку плодів дерева «солодке кохання», «солодка дівчина», «солодкі вуста коханої»:

Amorosa flor de mi tierra

Miel santiagueña

Dulce como el mistol «La amorosa» [4].

Regreso hasta tus brazos y siento aquel calor

Tu boca tiene dulce gustito a mistol

Que se desborda mi alma en cada beso

Y siento que en mi pecho galopa el corazón «Donde hay amor no hay olvido» [5].

На глибинну концептуалізацію *mistol* на аргентинському фольклорному ґрунті вказують чисельні порівняння з цією рослиною. Часте використання порівнянь пов'язаних з коханою: з її *устами*, *очами*, *голосом* свідчить про те, що образ концепту *mistol* має стійкий символічний відповідник: асоціативно з людиною можна говорити про красу, доброту, молодість:

Niña santiagueña de mi corazón

Nunca olvidare tus ojos de mistol

Porque ha quedado en mi alma

Grabado el recuerdo de tu dulce voz «Mi zamba para bailar» [5].

Esta tristeza que tengo

Se llama pena de amor

Me la dio una santiagueña

Dulce como el mistol «La Penadora» [4].

Як символ рідної місцини, дерево, що росте біля батьківської хати, стійко пов'язане із спогадами дитинства, *mistol* викликає когнітивні образи «захист», «оберіг», «надія»:

Salve, mujer caminante mistoles y pumas

Te cuidan la senda «Mujer caminante» [5].

Con los frutos del mistol yo te haré un collar

Una estrella adornará hilo de cristal «La confesion chacarera» [5].

Voy buscando en el monte mi perdido corazón.

Como mis esperanzas de a unito junto el mistol «Juntando Mistol» [4].

Як символ рідної місцини *mistol* часто згадується поруч з іншими її рослинними символами: *miel de palo*, *algarrobo*, тощо:

Si llegas a mi pueblo de algarrobos y mistol

Una chaqueña te prenderá el corazón «Chaqueña» [4].

Dentro de mi rancho, colgao a un horcón, tengo un violín, tengo un violín...

Es de algarrobo, también de mistol,

hecho por mi, hecho por mi «Chacarera del rancho» [5].

Atamishqui de Chilalo de miel de palo, docka y mistol

Tierra siempre enamorada

Dulce y salada, salitre en flor «La Atamisqueña» [5].

Santiago es ancestral es leyenda y tradición

Es monte de chañar de algarrobo y de mistol «La de Los Angelitos» [4].

Santiago del Estero nunca te olvidan los que se van

Algarroba y mistol canto de los coyuyos que hacen llorar

Mi tierra santiagueña

Dura y norteña, no hay otra igual «Zamba del quebrachal» [5].

Soy santiagueño, señores, yo no niego mi nación

en l'ala de mi sombrero

llevo chañar y mistol «Cancionero popular rioplatense» [6].

Зв'язок «рослина-батьківщина-людина» настільки сильний і стійкий образ для фольклорної творчості, що, дійсно, є небагато творів, де б образ *mistol* не згадувався. Наприклад, в чакадері «Mi origen y mi lugar» (Моє походження і моє місце) Орасіо Банегаса колір крові порівнюється з кольором плодів містоля:
De nuevo vuelvo a sentir mi sangre color mistol
y al duende del guitarrear 'tinquearme' en el corazon [4].

У чисельних творах йдеться про те, що це дерево є ознакою цієї землі і прикрашає її:

El monte qué lindo está, cómo hay miel de palo

Bajo los garabatos, lechiguana y chilalos

Aromas de tusca en flor perfuman la huella

Y el mistol coloreando está de adorno en la tierra «Chacarera del Chilalo» [4].

У подальших прикладах інформаційне поле втілює значення «мій дім», «моя оселя», «моє подвір'я», «моя мала батьківщина», «моя місцевість, де ростуть ці дерева». Часто концепт *mistol* замінює назву місцевості на півночі Аргентини метафорично вказуючи на неї:

Dentro de mi rancho, colgao a un horcón,

tengo un violín, tengo un violín...

Es de algarrobo, también de mistol,

hecho por mi, hecho por mi «Chacarera del rancho» [4].

Ella nació como yo en los pagos del mistol;

donde quema mucho el sol, se pita cigarro en chala,

donde se cantan vidalas

y el ser criollo es un honor «Apología de la chacarera» [4].

Esta es la zamba alegre con bombos legüeros se acuno

Zamba con chacarera nacida en la tierra del mistol

Esta es la zamba alegre bendita del mismo corazon «zamba alegre» [4].

Символізуючи рідну місцину *mistol* викликає образи щастя, радості, задоволення, внутрішнього тепла, солодкого життя:

¡Achalay! mis tiempos de ayer, andar y cantar sin amor

yutiarle un destino al placer la vida gusto a mistol «Juntando Mistol» [4].

*Es la infancia tierra agreste ardida de sol
 Pero su huella es el acento que hoy tiene mi voz
En ella crecen los mistoles aroma y sabor
 En ella cantan los coyuyos como canto yo «Algarrobal y sentimiento» [4].*

Аргентинським фольклорним творам притаманно висловлювати любов до місцевої рослини ототожнюючи цю рослину з поняттям «батьківщина»:

*Soy viajera eterna, enamorada de tu Sol
De pampa y silencio, de salinas y mistol
 Aguas que se lanzan en suicidio magistral
 Selva verde, mate amargo y humedad «La Viajera» [4].*

*Donde crecen los mistoles en la tierra santiagueña
 El sol fermenta la aloja esa que yo he de beber «Canto al sol» [4].*

*Me dan ganas de llorar si me acuerdo del mistol,
 siento el coyuyo cantar se me oprime el corazón «Cara i' pusa» [4].*

У мовній картині світу аргентинського фольклору концепту *mistol* притаманні антропоморфні риси «дерево – людина»:

*Pero hoy que los amores me machacan sin perdón.
Como los mistoles yo soy si me golpean me hago dulzor
 sacudido por el rigor derramo en frutos mi amor.
Me han de juntar de a unito como se junta el mistol «Juntando Mistol» [4].*

*Echo mis coplas al viento por donde quiera que voy
 Soy árbol lleno de frutos como plantita'e mistol «Chacarera de las piedras» [4].*

З картиною світу багатьох інших мов співпадає сприйняття «зустрічатися під деревом», танцювати під деревом», «відпочивати під деревом», «насолоджуватися тінню в спеку»:

*Soy chacarera carne de la Salamanca
 sangre de algarrobos fermentan en mi corazón.
 Fiebre de arenas encendida en los tunales
 senderito i'cabras durmiéndose bajo un mistol «La Humilde» [4].*

*En los ranchos nació. Me llaman: El bandeño
 Algún mistol supo acunarme de changuito, en mis sueños «Grito Santiagueño» [4].*

Varios paisanos bailaban debajo de un viejo mistol

corre el vino al pasar

baile de allá no hay otra fiesta mejor «La Barranquera» [5].

Висновки. Концепт відображає національно-культурну специфіку народу та представляє собою одиницю пізнання та інформаційної структури, що відображає людський досвід. Концепт *mistol* посідає чільне місце в аргентинській когнітивно-мовній картині світу. Уявлення, що містяться в ньому, мають екзистенційне значення як для окремої людини так і для нації загалом. Концепт *mistol* – національна, духовна, універсальна когнітивна одиниця.

Основні когнітивні образи в структурі концепту *mistol* – це «кохання» та «любов до батьківщини». Образ «кохання» в аргентинському фольклорі тісно пов'язаний з запахом квітів цього дерева і солодким смаком його плодів. Тому образ концепту охоплює широке інформаційне поле: «щастя», «солодке кохання», «солодка дівчина», «солодкі вуста коханої». На таку глибинну концептуалізацію *mistol* на аргентинському фольклорному ґрунті вказують чисельні порівняння цієї рослини з коханою дівчиною: з її *устами, очами, голосом*. Тобто мовній картині світу аргентинського фольклору концепту *mistol* притаманні антропоморфні риси «дерево – людина». Зазначене свідчить про те, що образ концепту *mistol* має стійкий символічний відповідник: асоціативно з людиною можна говорити про красу, доброту, молодість.

Аргентинським фольклорним творам притаманно висловлювати любов до місцевої рослини ототожнюючи цю рослину з поняттям «батьківщина». Інформаційне поле втілює значення «мій дім», «моя оселя», «моє подвір'я», «моя мала батьківщина», «моя місцевість, де ростуть ці дерева». Часто концепт *mistol* замінює назву місцевості на півночі Аргентини метафорично вказуючи на неї. Як символ рідної місцини, це дерево, що росте біля батьківської хати, стійко пов'язане із спогадами дитинства. Тому *mistol* викликає когнітивні образи «захист», «оберіг», «надія». У чисельних творах йдеться про те, що це дерево є ознакою цієї землі і прикрашає її. З картиною світу багатьох інших мов співпадає сприйняття «зустрічатися під деревом», «танцювати під деревом», «відпочивати під деревом», «насолоджуватися тінню в спеку». В цьому значенні *mistol* викликає образи щастя, радості, задоволення, внутрішнього тепла,

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Figurative Component of the "Mistol" Concept in Argentine Folklore (in Ukrainian) [Obraznyi komponent kontseptu "mistol" v arhyentyns'komu folklori]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

солодкого життя. Також *mistol* часто згадується поруч з іншими рослинними символами батьківщини: *miel de palo*, *algarrobo*, тощо.

Перспективним вважаємо подальше вивчення образного компоненту концепту ДЕРЕВО в межах фольклору з метою виявити відображення мовною моделлю світу цього фрагмента дійсності. Треба відмітити, що фольклор не тільки відображає когнітивну картину світу носіїв мови, але й генерує нові значення. Тому перелік когнітивних образів окремих концептів, зокрема *mistol* завжди буде неповним.

Література:

1. Джеріх, О. С. (2018). «Концепт» у сучасній когнітивній лінгвістиці та лінгвокультурології: поняття та структура. Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах, 35–36, 61–69.
2. Приходько, А. М. (2008). Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр.
3. Arboles del Chaco. (n.d.). *Rhamnaceae*. Retrieved from <https://arbolesdelchaco.blogspot.com/search/label/Rhamnaceae>
4. La Cuerda. (n.d.). *Buscar acordes de "algarrobo"*. Retrieved from <https://acordes.lacuerda.net/busca.php?exp=algarrobo&canc=0&ord=0&ini=0>
5. Cancioneros.com. (n.d.). *Buscar letras de "algarrobo"*. Retrieved from <https://www.cancioneros.com/letras/buscar.php?CT=algarrobo&x=11&y=16>
6. Folklore y Tradiciones. (n.d.). *Cancionero Popular Rioplatense, Tomo I*. Retrieved from <https://www.folkloretradiciones.com.ar/literatura/Cancionero%20Popular%20Rioplatense%20%20Tomo%20I.pdf>

References:

1. Dzherih, O. S. (2018). "Koncept" u suchasnij kognitivnij lingvistici ta lingvokul'turologii: ponjattja ta struktura. Tipologija movnih znachen' u diahronichnomu ta zistavnomu aspektah, 35–36, 61–69.
2. Prihod'ko, A. M. (2008). *Koncepti i konceptosistemi v kognitivno-diskursivnij paradigmi lingvistiki*. Zaporizhzhja: Prem'er.
3. Arboles del Chaco. (n.d.). *Rhamnaceae*. Retrieved from <https://arbolesdelchaco.blogspot.com/search/label/Rhamnaceae>
4. La Cuerda. (n.d.). *Buscar acordes de "algarrobo"*. Retrieved from <https://acordes.lacuerda.net/busca.php?exp=algarrobo&canc=0&ord=0&ini=0>
5. Cancioneros.com. (n.d.). *Buscar letras de "algarrobo"*. Retrieved from <https://www.cancioneros.com/letras/buscar.php?CT=algarrobo&x=11&y=16>
6. Folklore y Tradiciones. (n.d.). *Cancionero Popular Rioplatense, Tomo I*. Retrieved from <https://www.folkloretradiciones.com.ar/literatura/Cancionero%20Popular%20Rioplatense%20%20Tomo%20I.pdf>

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])
Образний компонент концепту «mistol» в аргентинському фольклорі (Українською) [Obraznyi komponent kontseptu "mistol" v arhyentyyn's'komu folklori]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com